

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

آمارها و شاخص‌های بین‌المللی

موضوع: شاخص توانمندسازی تجاری جهانی

(GLOBAL ENABLING TRADE INDEX)

گزارش شماره ۷

هفته سوم خرداد

معاونت طرح و برنامه

دفتر آمار و فرآوری داده‌ها

دفتر آمار و فرآوری داده‌ها

فهرست

۳	مقدمه
۵	معرفی مرجع
۶	جدول ۱ _ تولید ناخالص ملی (به قیمت جاری) و جمعیت کشورهای منتخب در سال ۲۰۱۲
۷	جدول ۲ _ رتبه شاخص توانمند سازی تجاری
۸	جدول ۳ _ رتبه زیر شاخص دسترسی به بازار
۹	جدول ۴ _ رتبه شاخص ترتیبات اداری در مرزها
۱۰	جدول ۵ _ رتبه زیر شاخص زیر ساخت ها
۱۱	جدول ۶ _ رتبه زیر شاخص محیط عملیاتی
۱۲	جدول ۷ _ رتبه ۷ رکن مرتبط به زیر شاخص های توانمند سازی تجاری بر اساس گزارش ۲۰۱۴
۱۳	جدول ۸ _ رتبه برخی از نماگرهای ارکان توانمند سازی تجاری

بسمه تعالی

مقدمه

با جهانی شدن اقتصاد و گسترش پیوندهای اقتصادی کشورها با یکدیگر، آمارها، داده‌ها و شاخص‌های مقایسه‌ای بین کشوری اهمیتی بیش از پیش یافته است. بر همین اساس برخی سازمانهای معتبر بین‌المللی اقدام به گردآوری و انتشار آمارها و شاخص‌های مقایسه‌ای بین کشوری می‌نمایند.

اطلاع از آخرین وضعیت کشورمان در این شاخص‌ها می‌تواند نقشی به سزاء در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی، سرمایه‌گذاران و فعالین تجاری و دیگر ذینفعان داشته باشد. لذا در جهت انتشار مستمر و فراگیر اینگونه آمارها و شاخص‌ها در کشور، دفتر آمار و فرآوری داده‌ها وظیفه خود می‌داند با انتشار گزارشات از آمارها و شاخص‌های یاد شده ضمن کمک در راستای فراهم آوردن شفافیت در فضای کلان اقتصادی کشور، دسترسی فعالان اقتصادی را به اینگونه نیازها تسهیل می‌نماید. در همین راستا، معاونت طرح و برنامه با هدف شناسایی و باز نشر اقلام آماری و شاخص‌های مهم اقتصادی مرتبط با بخش صنعت، معدن و تجارت، تهیه گزارش «آمارها و شاخص‌های بین‌المللی» را در دستور کار خود قرار داده است. این گزارش که بصورت ادواری منتشر خواهد شد، شامل آمار و اقلام پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی بوده و فارغ از هر گونه تحلیل تخصصی، صرفاً در قالب آمارهای توصیفی ارائه می‌شود. انتظار می‌رود که این آمارها بصورت نقدانه مورد بحث، بررسی و تحلیل‌های تخصصی (کارشناسانه) قرار گیرد. این سلسله گزارشات از طریق پورتال وزارتخانه نیز قابل بهره برداری می‌باشد.

امید است این سری گزارشات زمینه بهبود تصمیمات و سیاستگذاری مرتبط با فضای کسب کار را فراهم سازد. همکاران محترم می‌توانند نظرات خود در زمینه موضوعات گزارش و ساختار آن را به دفتر آمار و فرآوری داده‌ها ارائه نمایند.

معرفی شاخص

توانمند سازی تجاری شاخصی است که می تواند در اتخاذ یا اصلاح استراتژی های توسعه تجارت خارجی موثر واقع شود. بر این اساس این شاخص معیاربست برای اندازه گیری اینکه اقتصاد ها تا چه اندازه توانسته اند موسسات، سیاست ها و خدمات خویش را برای تسهیل جریان آزاد کالا به مقاصد نهایی توسعه دهند. شاخص توانمند سازی تجاری تمام اقدامات " تسهیل کننده تجارت " را مورد توجه قرار می دهد، بنابر تعریف سازمان جهانی تجارت، ساده سازی و هماهنگ سازی رویه های تجارت بین المللی، تسهیل تجاری نام دارد که شامل فعالیت ها و رویه های جمع آوری، ارائه، انتقال و پردازش داده های مورد نیاز جهت جابجایی کالاها در تجارت بین المللی می شود. بر اساس این شاخص مجموعه عوامل مربوط به تسهیل تجارت در چهار گروه اصلی طبقه بندی شده اند. این زیر شاخص ها عبارتند از: دسترسی به بازار، مدیریت مرزی، زیر ساخت و محیط عملیاتی.

این شاخص اولین بار در سال ۲۰۰۸ از سوی مجمع جهانی اقتصاد ارائه شد که از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۴ به صورت دوسالانه اعلام می شود.

این چهار زیر شاخص اصلی مولفه هایی را در بر می گیرد که ارکان نامیده می شوند. این ارکان تا گزارش سال ۲۰۱۲ نه رکن و شامل موارد زیر بوده اند:

- زیر شاخص دسترسی به بازار

رکن اول: دسترسی به بازار های داخلی و خارجی

- زیر شاخص ترتیبات اداری در مرزها

رکن دوم: کارایی گمرک

رکن سوم: کارایی روش صادرات و واردات

رکن چهارم: شفافیت ترتیبات اداری در مرزها

- زیر شاخص زیرساخت حمل و نقل و ارتباطات

رکن پنجم: قابلیت دسترسی و کیفیت زیرساختهای حمل و نقل

رکن ششم: قابلیت دسترسی و کیفیت خدمات حمل و نقل

رکن هفتم: قابلیت دسترسی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات

- زیر شاخص محیط عملیاتی

رکن هشتم: محیط قانونی

رکن نهم: امنیت فیزیکی

در گزارش سال ۲۰۱۴ ارکان چهار زیر شاخص های اصلی به هفت رکن زیر تغییر یافته است:

- زیر شاخص دسترسی به بازار
 - رکن اول: دسترسی به بازار داخلی
 - رکن دوم: دسترسی به بازار خارجی
- زیر شاخص ترتیبات اداری در مرزها
 - رکن سوم: کارایی و شفافیت ترتیبات اداری در مرزها
- زیر شاخص زیرساخت حمل و نقل و ارتباطات
 - رکن چهارم: قابلیت دسترسی و کیفیت زیرساختهای حمل و نقل
 - رکن پنجم: قابلیت دسترسی و کیفیت خدمات حمل و نقل
 - رکن ششم: قابلیت دسترسی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات
- زیر شاخص محیط عملیاتی
 - رکن هفتم: محیط عملیاتی

معرفی مرجع

کلیه جداول این گزارش از سایت مجمع جهانی اقتصاد به آدرس www.weforum.org استخراج گردیده است و دسترسی به اطلاعات از طریق مراجعه به سایت برای عموم امکان پذیر است.

مجمع جهانی اقتصاد (World Economic Forum) بنیادی غیردولتی و بین‌المللی، مستقر در ژنو سوئیس است که همه شهرت خود را مدیون اجلاس سالانه در داووس است. مجمع جهانی اقتصاد برای اولین بار در ژانویه سال ۱۹۷۱ و در شهر داووس توسط کلاوس شواب به عنوان جایی برای جمع شدن رهبران اقتصادی و سرمایه‌داران اروپایی راه اندازی شد.

جدول ۱ - تولید ناخالص ملی (به قیمت جاری) و جمعیت کشورهای منتخب

در سال ۲۰۱۲

میلیارد دلار - میلیون نفر

کشور	تولید ناخالص ملی	جمعیت
ایران	۵۴۸,۶	۷۶,۱
ترکیه	۷۸۸,۳	۷۴,۹
مالزی	۳۰۴,۷	۲۹,۵
کره	۱۱۲۹,۵	۵۰
روسیه	۲۰۲۹,۸	۱۴۱,۹
چین	۸۲۲۱	۱۳۵۴
آلمان	۳۴۲۹,۵	۸۱,۹
ژاپن	۵۹۶۰,۳	۱۲۷,۶
آمریکا	۱۶۲۴۴,۶	۳۱۴,۲
عربستان	۷۱۱,۱	۲۹
کانادا	۱۸۲۱,۴	۳۴,۸
استرالیا	۱۵۴۱,۷	۲۲,۹

جدول ۲_ رتبه شاخص توانمند سازی تجاری^۱

کشور	۲۰۱۰ (از بین ۱۲۵ کشور)	۲۰۱۲ (از بین ۱۳۲ کشور)	۲۰۱۴ (از بین ۱۳۸ کشور)
ایران	-	۱۱۷	۱۳۱
ترکیه	۶۲	۶۲	۴۶
مالزی	۳۰	۲۴	۲۵
کره جنوبی	۲۷	۳۴	۳۰
روسیه	۱۱۴	۱۱۲	۱۰۵
چین	۴۸	۵۶	۵۴
آلمان	۱۳	۱۳	۱۰
ژاپن	۲۵	۱۸	۱۳
آمریکا	۱۹	۲۳	۱۵
عربستان	۴۰	۲۷	۴۸
کانادا	۸	۹	۱۴
استرالیا	۱۵	۱۷	۲۳

^۱ - Enabling Trade Index

جدول ۳_ رتبه زیر شاخص دسترسی به بازار^۲

کشور	۲۰۱۰ (از بین ۱۲۵ کشور)	۲۰۱۲ (از بین ۱۳۲ کشور)	۲۰۱۴ (از بین ۱۳۸ کشور)
ایران	-	۱۳۲	۱۳۸
ترکیه	۴۷	۵۱	۶۲
مالزی	۳۱	۳۲	۴۰
کره جنوبی	۱۱۱	۱۱۵	۱۲۰
روسیه	۱۲۵	۱۲۹	۱۳۲
چین	۷۹	۱۰۸	۱۱۹
آلمان	۱۰۱	۶۷	۷۵
ژاپن	۱۲۱	۹۸	۱۱۱
آمریکا	۶۲	۶۰	۷۰
عربستان	۵۴	۶۱	۱۰۵
کانادا	۲۵	۲۷	۴۱
استرالیا	۶۳	۵۴	۷۴

این زیر شاخص پیچیدگی و وسعت نظام تعرفه های کشورها، موانع تعرفه ای و غیر تعرفه ای و رفتارهای ترجیحی و کشورها در بازارهای خارجی را مورد بررسی قرار می دهد.

^۲ - Market access

جدول ۴_ رتبه شاخص ترتیبات اداری در مرزها^۳

کشور	۲۰۱۰ (از بین ۱۲۵ کشور)	۲۰۱۲ (از بین ۱۳۲ کشور)	۲۰۱۴ (از بین ۱۳۸ کشور)
ایران	-	۹۶	۱۱۹
ترکیه	۶۱	۶۳	۴۴
مالزی	۴۴	۳۹	۳۳
کره جنوبی	۲۴	۲۵	۱۹
روسیه	۱۰۹	۱۱۱	۱۰۳
چین	۴۸	۴۵	۴۸
آلمان	۱۵	۱۸	۱۳
ژاپن	۱۶	۸	۵
آمریکا	۱۹	۲۰	۲۱
عربستان	۳۱	۳۰	۵۲
کانادا	۱۷	۱۵	۲۰
استرالیا	۱۴	۱۴	۲۲

این زیر شاخص به سنجش کیفیت، شفافیت و کارایی نظارت های گمرکی کشورها می پردازد.

^۳ - Border administration

جدول ۵ - رتبه زیر شاخص زیر ساخت ها^۴

کشور	۲۰۱۰ (از بین ۱۲۵ کشور)	۲۰۱۲ (از بین ۱۳۲ کشور)	۲۰۱۴ (از بین ۱۳۸ کشور)
ایران	-	۸۲	۹۲
ترکیه	۵۷	۴۷	۴۷
مالزی	۲۴	۲۰	۲۳
کره جنوبی	۱۵	۱۱	۷
روسیه	۴۸	۵۱	۵۲
چین	۴۳	۴۸	۳۶
آلمان	۱	۵	۶
ژاپن	۱۴	۱۴	۵
آمریکا	۱۱	۱۵	۸
عربستان	۴۵	۳۶	۳۷
کانادا	۲۰	۲۱	۲۲
استرالیا	۱۹	۲۳	۲۰

این زیر شاخص مواردی چون قابلیت دسترسی و کیفیت زیر ساخت‌های حمل و نقل، خدمات مرتبط و زیرساخت‌های ارتباطی که جهت تسهیل جابجایی کالاها در کشور و خارج از آن ضروری هستند را ارزیابی می‌کند.

^۴ - Infrastructure

جدول ۶_ رتبه زیر شاخص محیط عملیاتی^۵

کشور	۲۰۱۰ (از بین ۱۲۵ کشور)	۲۰۱۲ (از بین ۱۳۲ کشور)	۲۰۱۴ (از بین ۱۳۸ کشور)
ایران	-	۸۳	۱۲۵
ترکیه	۸۷	۸۶	۵۶
مالزی	۵۱	۳۰	۲۷
کره جنوبی	۴۴	۵۷	۵۵
روسیه	۹۲	۱۱۳	۱۱۹
چین	۴۱	۴۵	۳۷
آلمان	۱۵	۲۱	۱۲
ژاپن	۳۴	۲۶	۲۲
آمریکا	۳۷	۴۲	۲۴
عربستان	۳۹	۸	۳۴
کانادا	۱۸	۱۵	۱۵
استرالیا	۱۹	۱۸	۱۹

این زیرشاخص، کیفیت عوامل نهادی که بر کار صادرکنندگان و واردکنندگان کشورها تأثیر می‌گذارد را مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

^۵ - Operating environment

جدول ۷ - رتبه ۷ رکن مرتبط به زیر شاخص های توانمند سازی تجاری بر اساس گزارش ۲۰۱۴

کشور	رکن اول	رکن دوم	رکن سوم	رکن چهارم	رکن پنجم	رکن ششم	رکن هفتم
ایران	۱۳۸	۱۳۳	۱۱۹	۶۵	۹۰	۱۰۳	۱۲۵
ترکیه	۳۴	۸۰	۴۴	۲۶	۳۶	۷۵	۵۶
مالزی	۷۵	۴۲	۳۳	۱۴	۲۶	۳۸	۲۷
کره جنوبی	۱۰۴	۹۳	۱۹	۱۱	۱۸	۶	۵۵
روسیه	۱۲۷	۸۴	۱۰۳	۴۲	۸۲	۴۴	۱۱۹
چین	۹۸	۱۲۵	۴۸	۱۶	۳۱	۸۲	۳۷
آلمان	۴۶	۹۷	۱۳	۵	۳	۲۱	۱۲
ژاپن	۲۸	۱۳۸	۵	۷	۴	۱۰	۲۲
آمریکا	۲۷	۱۲۸	۲۱	۸	۱۱	۱۳	۲۴
عربستان	۸۰	۱۲۷	۵۲	۳۸	۴۴	۴۰	۳۴
کانادا	۱۶	۷۶	۲۰	۱۹	۱۳	۲۸	۱۵
استرالیا	۱۸	۱۳۴	۲۲	۲۴	۲۰	۱۵	۱۹

رکن اول: دسترسی به بازار داخلی

رکن دوم: دسترسی به بازار خارجی

رکن سوم: کارایی و شفافیت ترتیبات اداری در مرزها

رکن چهارم: قابلیت دسترسی و کیفیت زیرساخت های حمل و نقل

رکن پنجم: قابلیت دسترسی و کیفیت خدمات حمل و نقل

رکن ششم: قابلیت دسترسی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات

رکن هفتم: محیط عملیاتی

جدول ۸_ رتبه برخی از نماگرهای ارکان توانمند سازی تجاری

کشور	نرخ تعرفه	خدمات گمرکی	شفافیت و هزینه غرایند ترخیص کالا از گمرک	متوسط زمان صرف شده واردات	تعداد مدارک مورد نیاز برای واردات	متوسط زمان صرف شده صادرات	تعداد مدارک مورد نیاز برای صادرات	دسترسی به منابع مالی
ایران	۱۳۸	-	۱۲۳	۱۲۱	۱۱۵	۱۰۶	۸۵	۱۲۸
ترکیه	۶۷	۵۶	۳۴	۴۷	۸۲	۴۸	۸۵	۲۷
مالزی	۷۸	۸۴	۲۷	۱۶	۱۱	۳۵	۱۶	۲۲
کره جنوبی	۹۱	۶	۲۴	۱۰	۳	۹	۳	۸۷
روسیه	۱۰۰	۴۳	۱۲۱	۸۳	۱۱۵	۹۶	۱۲۱	۸۶
چین	۱۱۴	۵۳	۳۸	۹۱	۲۷	۹۰	۱۰۸	۶۶
آلمان	۵	۱۲	۲	۱۰	۱۱	۱۷	۱۶	۱۷
ژاپن	۳۶	۲	۱۴	۳۶	۲۷	۳۵	۳	۳۰
آمریکا	۳۳	۱۳	۱۶	۲	۲۷	۱	۳	۱۰
عربستان	۵۶	۴۶	۵۴	۶۴	۵۷	۴۸	۴۰	۴۲
کانادا	۳۸	۹	۲۰	۲۸	۳	۹	۳	۹
استرالیا	۳۷	۱۱	۹	۱۶	۵۷	۱۷	۴۰	۲۱

